

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی نین مرامنامه سی

(گۆزدن کئچیریلیمیش متن)

مرام نامه تشکیالات مقاومت ملی آذربایجان

(متن بازننگری شده)

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی نین اینانج لار تمهلی (مرامنامه)

گیریش

"آذربایجان تورک میلیتی" بؤیوک و اسکی تورک مدنیتی نین اؤنملی بیر پارچاسی اولوب تاریخی بویونجا اونلارچا ایمپراتورلوق، دؤولت و یؤنتیم قوران تورک بودونونون دوغروندان و واسطه سیز واریشی دیر.

بوگون ایران آدلانان جوغرافیا ایسلام اؤنجه سی و سونراسی دؤورلرده یوز ایلرجه تورکلر طرفیندن ایداره اولونوبدور. اؤزلیکله ایسلام سونراسی دؤنمینده عرب ایستیلای سونراسیندا قاجار ایمپراتورلوغونون سونونا دک مین ایلی آشغین بیر سوره بو جوغرافیا کسینتی سیز شکیلده تورکلر طرفیندن یؤندیلیبیدیر. شوبهه یوخدور کی بوگون ایران دؤولتی آدلانان یؤنتیم آذربایجان تورکلی نین دؤولتچی لیک عنعنه سی و میراثی نین اوزرینه قورولوبدور.

سون ۲۰۰ ایل؛

نه یازیق کی آذربایجان تورک میلیتی معاصیر تاریخده ان قانلی فاجعه لره معروض قالمیش میللتردن سایلیبر. قاجار-تزار ایمپراتورلوقلارینین آراسیندا باش وئرن ساواشلار و ۱۸۱۳ "گولوستان موقتیه سی" ایل ۱۸۲۸ "تورکمنچای موقتیه سی" سونجوندا "بوتؤو آذربایجان" نین گوؤده سینه ان درین یارا وورولدو. آذربایجان تورک میلیتی و تاریخی آذربایجان تورپاق لارینین بیرلیگی و بوتؤولوگو "تورکمنچای" آنلاشماسی ایله ایکی حیسه یه بؤلوندو. آذربایجانین گونئی و قوزئی اولماق اوزره ایکییه بؤلوندوگو و بوتؤو آذربایجان اؤزلمی نین باشلادیغی او گوندن بری اولوسوموزون آزادلیغی و مستقیل لیگی اوغروندا ساواش آپاران آزادلیق حرکتلی ده ایشغالچی لارا قارشى باشلاندى.

۱۹۰۷-۱ جی ایلهده "مشروطه حرکتی" ایله "گونئی آذربایجان" قیسیمی سیاسی اؤزکلک حاقی قازاندى [قاجار ایمپراتورلوغونون نین سونلاری].

۲ - ۱۹۱۸ جی ایلهده "محمد امین رسول زاده" نین باشچی لیغی ایله "قوزئی آذربایجان" دا میلی دموکراتیک دؤولتیمیز باغیمسیز لیغینی قازاندى [بولشویک دئوریمی نین ایلک چاغ لاریندا].

۳ - ۱۹۲۰ جی ایله "شیخ محمد خیابانی" اؤندرلیگینده گونئی آذربایجاندا میلی-دئموکرات اؤزرک حاکیمیت قازانیلدی [قاجار ایمپراتورلوغونون سونلاری].

۴ - ۱۹۴۵ جی ایله شهید "سید جعفر بیسه وری" نین اؤندرلیگی ایله تبریز باشکند اولماق اوزره گونئی آذربایجاندا "میلی حکومت" قورولدو و "تورک دیلی" گونئی آذربایجاندا رسمی دؤولت دیلی اولدو [پهلوی شاهلیغی دؤورو].

۵ - ۱۹۸۰ جی ایله میلی-لیبرال گوروشلو "خالقی موسلمان" حرکاتی دینچی و میلیتیچی مرکزیتیچی گوجلر اتفاقی الی ایله باسدیریلدی [ایسلام جومهوریتی دؤنمی].

۶ - ۱۹۹۱ جی ایله "آذربایجان خالق جبههسی" و "ابولفضل ائلچی بی" باشچیلیغی ایله قوزئی آذربایجانین باغیمسیزلیغی گئری قازانیلدی [سوویتلر دؤورو].

۷ - گونئی آذربایجاندا اون ایلله ره باسدیریلان میلی اؤز گورلوک داعواسی ۱۹۹۰ الی ایلردن اعتبارا یئئیدن یاغینلاشاراق کوتلوی بیر حال ألماغا باشلادی و "آذربایجان میلی حرکتی" آدی ایله دنیا سیاست صحنهسینه چیخدی.

سون ایکی یوز ایچینده آذربایجاندا باش توتان آزادلیق و باغیمسیزلیق حرکتلری و دئوریملرینه توتالیتیر ایران-فارس ایرقچی لیگی و روس امپئریالیزمی، بعضا اثرمنی ایرقچی لرینی ده خیدمتلرینه آلاق قارشى قویوب مینلره آذربایجان تورکو شهید اندیلیب میللتیمیزه آغیر ضربه لر وورولوبدور. تۆکولن بو قان لارین سایه سینده و میللتیمیزین دیرنیشی ایله قوزئی آذربایجاندا قورولان قوتسال باغیمسیز "قوزئی آذربایجان جومهوریتی" واسطه سی ایله میللتیمیز بوگون دونیادا و بیرلشمیش میللتلر تشکیلاتیندا تمثیل اولماقدادیر. آذربایجانین کئچیردیگی قانلی قارا گونلر و بنده چکیلدیگی بونجا ایلره رغما میلی ایراده سی هئج بیر زامان اؤلمه دی و میلی دیرنیش هر زامان دوام ائتدی. گونوموزده اولوسوموزون میلی قورتولوش و بوتؤولوگونو یئئیدن تأسیس ائتمک اوچون دئموکراتیک موجادیله سی گونئی آذربایجاندا دوام ائتمکده دیر.

بو گون؛

شوبه سیز گونوموزده میلی تاریخیمیزین ان حساس چاغلاریندان بیرینی کئچیریریک. بو حساس گونلرده آنا یوردumuz آذربایجان گلن گونلری نین یازغیسینی یازاجاق کیمی گورونمکده دیر.

- بوگون ایران آدلانان جوغرافیادا قاجار دؤورونون سونونا دک آذربایجان هر زامان اکونومی، کولتور، بیلیم و صنعت ساحه لرینده اؤنچول و ان باشاریلی بؤلگه اولوبدور. یالنیز پهلوی شاهلیغینین باشلاماسیندان بو گونونه قدر آذربایجان بیلینجلی و سیستمی بیر شکیلده گئری ساخالانیلیب هر چشید گلیشمه اؤزلیکله اکونومیک ایره لبلمه انگلننیدیر. فارس ائتتیک کیملیگی اوزرینه قورولو شاهلیق و شریعت رثریملری آذربایجانداکی تاریخی دؤولتچی لیک و ظلمه قارشى عصیان روحونو بوغماق اوچون خالقیمیزی بیلگیسیزلیک، یوخسوللوق، سفالت و مجبوری کؤچه محکوم ائدیبلر.

- ایران حاکیمیتی بو گون ده دینی اوینجاق ائدهرک امتچیلیک آدی آلتیندا آذربایجان تورک میللتینی فارسلاشدیرماغی و ایران-فارس سیستمی ایچینده اثریمگی پلانلاشدیریر و اؤز آرت نیتلرینی گرچکلشدیرمک اوچون دورمادان چالیشیر. فقط اولو و آییق اولوسوموزون بو خصوصدا موکمل دوشوندوگونه و داوراندیغینا گؤره میلی دوشمنلریمیزین قوردوغو پلان لار هئچ بیر نتیجه وئرمه ییبیدیر.

- اؤتن سکسن ایله ایران آدلانان اؤلکه ده حاکم اولان ایرقچی سیستم گونئی آذربایجان تورکلوگونو باشدا قوزئی آذربایجان اولماق اوزره بوتون تورک دونیاسیندان آیرماق اوچون الندن گلنی اسپرگه ییب، هر تورلو یالان، اینکار، ساختاکارلیق، اویدورما و جایدرمانی روا گؤروبدر. فارس شوونتیزی بو هدفه وارماق اوچون میللتیمیزه ساختا و اویدورما کیملیک دوزلمگه قالخیشیب "آذری" دیلی و کیملیگی یالانینی اورتایا آتیدیر کی میللتیمیزین تاریخی شعور و بیلینجینین سایه سینده هئچ بیر سونوج الده ائده بیلمه ییبیدیرلر.

- ایران آدلانان اؤلکه ده "میلی مسله" باشلیجا سورون اولوب "محکوم میللتلر و خالق لار" این اویانیسی ایله فارس ایرقچیلیگینین سیاسی سیستمی یوخ اولماغا اوز قویوبدور.

- آذربایجان میلی حرکتی گئریجی-ایرقچی فارس حاکیمیتی نین باسغیلارینا رغما آذربایجان تورک میللتینین میلی دیرچلیشینین بسلمکده و چاغداش میلی ایستکلر زمینینده و دئموکراتیک پرنسیپلر اساسیندا سیاسی، اکونومیک، کولتورل و توپلومسال آلانلاردا بیر گوج مرکزی حالینا گلرک گونئی آذربایجاننی تمثیل حاقینی الده ائتمکده دیر.

- بو گون ایراننی بیر آرادا توتماق و مملکتین اراضی بوتونلوگونو قوروماق آدینا فارس ایرقچیلیگینین یوروتدوگو فارس اولمایان هر شئی اریتمه و یوخ ائتمه سیاستی سونوجوندا میلی-مدنی وارلیغیمیز یوخ اولماق تهلوکه سی ایله قارشى قارشییادیر. آذربایجان تورک میللتی میلی ظلمه معروض قالمیش بیر میللت کیمی کئچن سکسن ایله یورودولن شوونیست حاکمیتدن آغیر ضربه لر آلیب

کولتور و معنوی آلت یاپیلاری جدی ضرر لر گؤروب دور. بو وضعیت میلیتمیزی اؤزونو مدافعه ائتمک مجبوریتینده بوراخیب، میلیتمیزه "مشروع مدافعه" حاقینی دوغوروب دور. بو دوروما ایستینا دأ، دئموکراتیک و مدنی موجدایله یولونو سئچن میلیتمیزین، دونیالیق اینسان حاق لاری بیاننامه سینده و اولوس لار آراسی حوقوقدا تانینان "سلف دترمیناسیون- اؤز موقدراتینی تعیین ائتمه حاقی" ندان ایستیفاده ائتمه شرط لری ساغلا نیب دیر.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتینین اینانج لاری و دوشونجه آلت یاپیسی

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتینا گؤره، آذربایجانین میلی چیخارلارینی مرکزده گؤرن میلی مفکوره، موجداله میزین تمیلینی اولوشدورماقدادیر. آذربایجاندا میلی حرکت دوشونجه سینین اؤزلوگو اولان "تورکلوک"، "آذربایجانلیلیق" ایله بیرلیکده میلی بیلینجیمیزین جؤوه ری دیر. بئله لیکله "آذربایجان وطنی" و "تورک میلیتی" اینانجیمیزین ایکی تمل داشی اولوب، "میللت لشمک، دؤولت لشمک و بوتؤولشمک" قورامی یولوموزون ایشغیدیر.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی آذربایجانین میلی وارلیغینا قارشى آپاریلان یاغما و تالانی دور دورماغین تک یولونون ایره لی سوبه ده تشکیلاتلانا و اوزمانلاشmada گؤرور و آشاغیدا ساییلان ایلکه و اینانج لاری منیمسه ییر؛

- آذربایجان تورک میلیتی ایشسیزلیک، یوخسوللوق، مجبوری کؤچ و هر تورلو مادی و معنوی بحران و باسغیدان قورتولاراق سعادت و ریفاه قووشمالیدیر.

- آذربایجان تورک میلیتی هر تورلو صنیف، جینسیت، اینانج و باشقا آیریم لردان اوزاق و چاغداش دونیا استانداردلارینا اویغون، ائشیلدیک و موساوات ایچینده بیر یاشام سورمه لیدیر.

- آذربایجان وطنی و تورک میلیتی اساسیندا، میلی مفکوره و دوشونجه زمینینده آذربایجان تورک میلیتینین اؤز گنجگینی و میلی موقدراتینی تعیین ائتمک حاقی گئری قازانیلمالیدیر.

- پارچالانمیش یوردوموزون بوتؤولشمه سینه ایمکان و زمین یارادیلمالیدیر.

ایستراتژی لار

بوخاریدا قئید اولان خصوصیلاری دیقته آلاق آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی آذربایجان تورک میللتینین میلی چیخارلاری اوغروندا موجدایله سینی دوام ائده جکدیر. بو یولداکی ایستراتژیسی ایسه آشاغیدا قئید اولونانلاردان عیبارتدیر؛

- آذربایجان تورک میللتینین ایچینده میلی اوینیش سورجینی ایره لی سوردورمک.

- آذربایجان تورک میللتینین بوتون قاتمانلاریندا میلی غرور و میلی بیرلیک روحو یاراتماق.

- میللتیمیزه قارشی یوردولن شوونیست پولیتیکالاری انگللمک و دوردورماق اوچون چالیشماق.

- آذربایجان تورک میللتینین میلی موقددراتینی تعیین ائتمک حاقینی قورامسالاشدیرماق و دوزنه کئچیرمک.

- گرکلی بوتون اورگانلاری ایله بیرلیکده مودئرن و چاغداش بیر میللت اولماق موجدایله سی اوچون تجروبه لی و اؤن گؤروشلو کادرلار یئتیشدیرمک.

- گونون دورومونا باغلی اولراق آلتئرناتیو و دینامیک میلی دیرنیشینی یوروتمک.

ناکتیکلر

- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی سیویل و مدنی موجدایله یه اینانماقدا و هر تورلو شدت و گوبودلوقدان اوزاق دورماقدادیر. یالنیز بونونلا بیرلیکده میللتیمیزین مشروع ساوونما حاقینین دا هر زامان قوروندوغونا قایلدیر.

- آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی، آذربایجان تورک میللتی نین ایچینده و قوینوندا و خالقیمیزلا چیگین چیگینه دیرنیش اؤزک لری (حجره لری) یاراتماقلا سیاسی، اکونومیک، اجتماعی و کولتورل دیرنیش و موجدایله نی اورگانیزه ائتمه یه چالیشماقدادیر.

– گونون شرطلرینی دیقته آلاراق آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی یورد ایچینده گیزلی شکیلده اورگانیزه اولوب چالیشماقدادیر.

– میلی موجادیله نین یولوندان جابدیریلماسینا انگل اولماق اوچون آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی دواملی شکیلده بیلگی و اینفورماسیا توپلاییب اونلاری آنالیز ائده جک دیر.

– آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی اؤزونو گنل آذربایجان میلی حرکتین بیر پارچاسی اولاراق گؤرمکده و بوتون میلی حرکت قوروم، قورولوش و قاتمانلارین بیرلیکده و کووردینه لی حرکت ائده بیلمه سی اوچون آکتیو چالیشما یورد جک دیر.

آذربایجان میلی دیرنیش تشکیلاتی قوروجو هئیتی
(آ م د ت)

۲ آپریل ۲۰۰۶

گونئی آذربایجان

* آ م د ت مرامنامه سی مای ۲۰۱۱ ده یئنین گؤزدن کئچیریلیب دیر.

مبانی فکری تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان (مراومه)

مقدمه

"ملت ترک آذربایجان" بخشی مهمی از جهان ترک بوده و وارث بی واسطه تمدن بزرگ ترک می باشد که در طول تاریخش ده ها امپراطوری و دولت را پایه ریزی کرده است. جغرافیایی که امروزه ایران نامیده می شود در دوره های پیش و پس از اسلام و خصوصاً بعد از فتح منطقه به دست اعراب مسلمان تا فروپاشی امپراطوری قاجار بیش از هزار سال متمادی تحت حکومت ترک ها قرار داشته است. بدون شک دولت امروزین ایران بر روی میراث و سنت دولت داری ترک ها بنا شده است.

دویست سال اخیر:

متأسفانه ملت ترک آذربایجان در زمره ملت هایی می باشد که در تاریخ معاصر شاهد فجایع بسیاری بوده است. در نتیجه جنگ های بین امپراطوری های قاجار و تزار و عقد قرار دادهای "گلستان" (۱۸۱۳) و "ترکمنچای" (۱۸۲۸) عمیق ترین زخم بر پیکره "آذربایجان واحد" وارد شده است. با انعقاد عهد نامه ترکمن چای وحدت ملی و اراضی تاریخی ملت ترک آذربایجان به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم گردید که می توان آن را سر آغاز مبارزات ملی و آزادیخواهانه ملت آذربایجان بر علیه اشغال اراضی و وحدت ملی خود عنوان نمود.

- ۱ - در سال ۱۹۰۷ با پیروزی "انقلاب مشروطه" آذربایجان جنوبی "توانست بخشی از خود مختاری خود را باز یابد (اواخر دولت قاجاریه).
- ۲ - در سال ۱۹۱۸ دولت ملی و دمکراتیک "آذربایجان شمالی" به رهبریت "محمد امین رسول زاده" اعلام استقلال کرد (اوایل انقلاب بلشویکی).
- ۳ - در سال ۱۹۲۰ دولت خود مختار و ملی آذربایجان به رهبری "شیخ محمد خیابانی" تاسیس گردید (اواخر دولت قاجاریه).
- ۴ - در سال ۱۹۴۵ "حکومت ملی آذربایجان" به رهبری شهید "سید جعفر پیشه وری" با مرکزیت شهر تبریز تاسیس و "زبان ترکی" به عنوان زبان رسمی دولت اعلام گردید (دوره پهلوی).
- ۵ - در سال ۱۹۸۰ "جنبش خلق مسلمان" با جهان بینی لیبرال ملی توسط اتفاق جریان های دینی و ناسیونالیستی مرکز گرا سرکوب شد (دوره جمهوری اسلامی).
- ۶ - در سال ۱۹۹۱ با رهبریت "جبهه خلق آذربایجان" و مرحوم "ابوالفضل ائلچی بیگ" آذربایجان شمالی توانست استقلال خود را باز یابد (دوره اتحاد شوروی).

۷- از اوایل دهه ۱۹۹۰ بار دیگر مبارزات آزادیخواهانه ملی آذربایجان جنوبی که چندین دهه سرکوب شده بود، رشد صعودی خود را آغاز و تحت نام "حرکت ملی آذربایجان" توانست در لایه های مختلف اجتماعی نفوذ و پا بر عرصه سیاسی جهان بگذارد.

در دویست سال اخیر جنبش های آزادیخواهانه و انقلابهای استقلال طلبانه در آذربایجان توسط جریانات توتالیتر و نژاد پرست ایرانی- فارسی و امپریالیسم روس و در پاره ای موارد نیز با به خدمت در آوردن گروه های نژادپرست ارمنی به شدت سرکوب و ملت ترک آذربایجان هزاران شهید تقدیم مبارزات ملی خود نموده است.

در سایه مجاهدات و مقاومت ملتمان و شهدای تقدیم شده، امروز جمهوری مستقل و مقدس آذربایجان شمالی در سطح جهان و سازمان ملل متحد ملت آذربایجان را نمایندگی می کند. علیرغم سال ها اسارت خونین و روزهای سیاه، اراده ملی در آذربایجان هیچوقت از بین نرفت و مقاومت ملی همچنان ادامه یافت. امروزه مبارزات ملی دمکراتیک ملتمان برای کسب آزادی و اتحاد دوباره اراضی ملی در آذربایجان جنوبی ادامه دارد.

امروز:

بی شک در عصر کنونی یکی از حساس ترین دوران تاریخی خود را سپری می کنیم، در این روزهای تاریخی سرزمین مان آذربایجان در حال رقم زدن سرنوشت آتی خود است.

- در جغرافیای که امروزه ایران نامیده می شود تا پایان دوره قاجاریه آذربایجان در همیشه تاریخ از بعد فرهنگی اقتصادی، علمی و هنری سرآمد بوده و موفق ترین منطقه به شمار می آمد ولی از ابتدای حکومت نظام شاهنشاهی پهلوی تاکنون آذربایجان بصورت عمدی و سیستماتیک عقب نگه داشته شده و از هر گونه پیشرفت خصوصاً پیشرفت اقتصادی جلو گیری شده است.

نظام های برپا شده شاهنشاهی و دینی مبتنی بر هویت قومی فارس، از ابزار فقر علمی و اقتصادی و کوچ اجباری برای نابود کردن سنت تاریخی دولت داری و روح ظلم ستیزی در آذربایجان استفاده نموده اند.

- امروزه نیز حاکمان سیاسی ایران با بازیچه قرار دادن شریعت و دین و با نام امت واحده اسلامی در حال اجرای پروژه فاریزه کردن و ذوب نمودن هویت ملی آذربایجان می باشند که خوشبختانه به دلیل رشد آگاهی ملی در آذربایجان ملتمان مجریان این پروژه به نتایج دلخواه خود نرسیده اند.

- در هشتاد سال گذشته حاکمان نژاد پرست ایران برای جدا نگه داشتن آذربایجان جنوبی از جهان ترک خصوصا آذربایجان شمالی هر گونه دروغ، انکار، تحریف و تخریب را به کار گرفته اند. شوونیسم فارس برای نیل به اهداف خود از ابزار خود ساخته "هویت و زبان آذری" استفاده نموده است که با کمال خوشوقتی در سایه آگاهی و شعور ملی در رسیدن به نیت خود نا کام مانده است.

- در جغرافیایی که ایران نامیده می شود مسئله ستم ملی اساسی ترین مشکل به شمار آمده و در اثر بیداری "ملل و خلق های تحت ستم ملی" سیستم مبتنی بر تفکرات نژاد پرستانه فارس در حال اضمحلال می باشد.

- حرکت ملی آذربایجان به رغم سرکوب های حاکمیت واپس گرا و نژاد پرست مبتنی بر هویت قومی فارسی با طرح خواست های ملی توانسته است با شیوه مبارزات دمکراتیک و مسالمت آمیز در حوزه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی به ثقل مبارزات تبدیل و مطالبات ملی آذربایجان را نمایندگی می کند.

- سیستم مبتنی بر هویت قومی فارس، امروزه به بهانه حفظ تمامیت ارضی ایران با استفاده از شیوه های نژاد پرستانه در حال ذوب نمودن سایر هویت های غیر فارس است که در نتیجه آن هویت و ریشه های ملی مان در حال نابودی می باشد. در هشتاد سال گذشته زیر ساخت های فرهنگی و اجتماعی ملت ترک آذربایجان به عنوان ملتی که تحت ستم ملی و سرکوب های نژاد پرستانه قرار گرفته دچار ضایعات جبران ناپذیری شده است. وضعیت اسفبار کنونی ملت ترک آذربایجان را مجبور به دفاع از خود نموده و "حق دفاع مشروع" را برای ملتمان فراهم ساخته است. با توجه به دلایل یاد شده شرایط برای مبارزات مدنی و دمکراتیک ملت ترک آذربایجان و استفاده از "اصل حق تعیین سرنوشت" مندرج در بیانیه جهانی حقوق بشر و حقوق بین الملل جنوبی فراهم آمده است.

زیر بنای فکری و نظری تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان

به اعتقاد تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان تفکر ملی که بر محور منافع ملی آذربایجان استوار است زیرساخت مبارزات ما را تشکیل می دهد. "هویت ملی ترک" و "هویت آذربایجانی" جوهره حرکت ملی آذربایجان بوده و بنیان باورهای فکری ما می باشند. بر این مبنا "مام میهن آذربایجان" و "ملیت ترک" دو رکن اصلی افکار ما بوده و تئوری "ملت سازی، دولت سازی و اتحاد اراضی ملی" راستای مجادلات ما خواهد بود.

به اعتقاد تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان سازمان دهی تشکیلاتی و مبارزه حرفه ای تنها رمز متوقف نمودن تاراج و نابودی هستی ملی آذربایجان می باشد. لذا ما موارد ذیل را به عنوان زیر بنای فکری و نظری خود می بینیم؛

- ملت ترک در آذربایجان جنوبی محق می باشد که در چارچوب "مام میهن آذربایجان" و "هویت ترک" سرنوشت ملی - سیاسی خود را تعیین کند.

- ملت ترک در آذربایجان جنوبی می بایست با رهایی از بیکاری، فقر و مهاجرت اجباری و هر گونه بحران و فشار مادی و معنوی به سعادت و رفاه دست یابد.

- ملت ترک در آذربایجان جنوبی می بایست به دور از هرگونه تبعیض صنفی، جنسی و عقیدتی و سایر تبعیضات با آزادی های منطبق با استاندارد های جهان معاصر به سوی عدالت و برابری حرکت کند.

- می بایست بستر لازم برای اتحاد دوباره اراضی ملی آذربایجان فراهم آید.

استراتژی ها:

با توجه به موارد ذکر شده فوق تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در راستای منافع ملی ملت ترک در آذربایجان جنوبی مبارزه خواهد کرد. برای نیل به این اهداف استراتژی های ذیل به کار گرفته خواهد شد؛

- تبلیغ و ترویج بیداری ملی در بین ملت ترک در آذربایجان جنوبی

- ایجاد غرور و اتحاد ملی در بین لایه های مختلف اجتماعی ملت ترک در آذربایجان جنوبی

- تلاش برای متوقف نمودن هرگونه سیاست های شوونیستی اتخاذ شده بر علیه ملت ترک در آذربایجان

- تثویز کردن و بسترسازی برای اعاده حق تعیین سرنوشت ملی - سیاسی ملت ترک در آذربایجان جنوبی

- کادر سازی برای گذر به مرحله ملت سازی

- پیشبرد برد مبارزات دینامیک و آلترناتیو با توجه به مقتضیات روز

تاکتیکها:

- تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان به شیوه مبارزه غیرخشونت آمیز و مدنی معتقد و لیکن حق دفاع مشروع ملت ترک آذربایجان را محفوظ می داند.
- تشکیل هسته های مقاومت ملی آذربایجان در بطن جامعه آذربایجان برای پیشبرد و سازمان دهی مجادلات و مقاومت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.
  - تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان با مد نظر قرار دادن شرایط سیاسی و اجتماعی آذربایجان در درون سرزمین های آذربایجان به صورت مخفی سازماندهی شده و مبارزه می کند.
  - جمع آوری و تحلیل اطلاعات برای جلوگیری از انحرافات احتمالی در درون حرکت ملی.
  - تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان خود را جزئی از حرکت ملی آذربایجان محسوب و برای ایجاد هماهنگی و اتفاق بین تشکل ها و لایه های حرکت ملی تلاش خواهد نمود.

هیئت موسس تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان

(ا م د ت)

۲ آپریل ۲۰۰۶

گونئی آذربایجان

*مرام نامه تشکیلات مقاومت ملی آذربایجان در می ۲۰۱۱ مورد بازنگری قرار گرفت.

Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı'nın İnanclar Təmeli (Məramnamə)

Giriş

“Azərbaycan Türk Milləti” böyük və əski Türk mədəniyyətinin önəmli bir parçası olub tarixi boyunca onlarca imperatorluq, dövlət və yönetim quran Türk Budun'unun doğrudan və vasitəsiz varisidir.

Bu gün İran adlanan coğrafiya İslam öncəsi və sonrası dövürlərdə yüz illərcə Türklər tərəfindən idarə olunubdur. Özəlliklə İslam sonrası dönəmində, Ərəb istilasından sonrasından Qacar İmperatorluğu'nun sonuna dek min ili aşğın bir sürə bu coğrafiyaya kəsintisiz şəkildə Türklər tərəfindən yönəlibdir. Şübhe yoxdur ki bugün İran dövləti adlanan yönetim Azərbaycan Türklərinin dövlətçilik ənənəsi və mirasının üzərinə qurulubdur.

Son 200 il;

Nə yazıq ki Azərbaycan Türk Milləti muasir tarixdə ən qanlı faciələrə məruz qalmış millətlərdən sayılır. Qacar-Tezar imparatorluqlarının arasında baş verən savaqlar və 1823 “Gül-üstan Müqaviləsi” ilə 1828 “Türkmənçay Müqaviləsi” sonucunda “Bütöv Azərbaycan”ın gövdəsinə ən dərin yara vuruldu. Azərbaycan Türk Milləti və tarixi Azərbaycan torpaqlarının birliyi və bütövlüyü “Türkmənçay” anlaşması ilə iki hissəyə bölündü. Azərbaycan'ın güney və quzey olmaq üzərə ikiyə bölündüyü və Bütöv Azərbaycan özləminin başladığı O gündən bəri ulusumuzun azadlığı və müstəqilliyi uğrunda savaqlar apararaq azadlıq hərəkatları da işğalçılara qarşı başlandı.

1- 1907'ci ildə “Məşrutə Hərəkatı” ilə “Güney Azərbaycan” qismii siyasi özərlik haqqı qazandı [Qacar İmperatorluğu'nun sonları].

2- 1918'ci ildə “M.Ə.Rəsulzadə”nin başçılığı ilə “Quzey Azərbaycan”da millii demokratik dövlətimiz bağımsızlığını qazandı [Bolşevik devriminin ilk çağlarında].

- 3- 1920'ci ildə "Ş.M.Xiyabani" öndərliyində Güney Azərbaycan'da milli–demokrat özək hakimiyyət qazanıldı [Qacar İmperatorluğu'nun sonları].
- 4- 1945'ci ildə şəhid "S.C.Pişəvəri"nin öndərliyi ilə Təbriz başkənd olmaq üzərə Güney Azərbaycan'da "Milli Hökümət" quruldu və "Türk Dili" Güney Azərbaycan'da rəsmi dövlət dili oldu [Pəhləvi şahlığı dövrü].
- 5- 1980'ci ildə milli-liberal görüşlü "Xalq-i Müsəlman" hərəkatı dinçi və milliyətçi mərkəziyyətçi güclər ittifaqı əli ilə basdırıldı [İslam Cumhuriyəti dönəmi].
- 6- 1991'ci ildə "Aərbaycan Xalq Cəbhəsi" və "Əbülfəz Elçibəy" başçılığı ilə Quzey Azərbaycan'ın bağımsızlığı geri qazanıldı [Sovyetlər dövrü].
- 7- Güney Azərbaycan'da on illərə basdırılan milli özgürlük davası 1990'lı illərdən etibarən yenidən yaygınlaşaraq kütləvi bir hal almaya başladı və "Azərbaycan Milli Hərəkatı" adı ilə dünya siyasət səhnəsinə çıxdı.

Son iki yüz içində Azərbaycan'da baş tutan azadlıq və bağımsızlıq hərəkatları və devrimlərinə totaliter İran-Fars irqçiliyi və Rus əmperyalizmi, bəzən Erməni irqçilərini də xidmətlərinə alaraq qarşı qoyub minlərlə Azərbaycan Türkü şəhid edilib millətimizə ağır zərbələr vurulubdur. Tökülən bu qanların sayəsində və millətimizin dirənişi ilə Quzey Azərbaycan'da qurulan qutsal bağımsız "Quzey Azərbaycan Cumhuriyəti" vasitəsi ilə millətimiz bugün dünyada və BMT'də təmsil olmaqdadır. Azərbaycan'ın keçirdiyi qanlı qara günlər və bəndə çəkildiyi bunca illərə rəğmən milli iradəsi heç bir zaman ölmədi və milli dirəniş hər zaman dəvam etdi. Günümüzdə ulusumuzun milli qurtuluş və bütövlüyünü yenidən təsis etmək üçün demokratik mücadiləsi Güney Azərbaycan'da dəvam etməkdədir.

Bu Gün;

Şübhəsiz günümüzdə milli tariximizin ən həssas çağlarından birini keçirik. Bu həssas günlərdə ana yurdumuz Azərbaycan gələn günlərinin yazğını yazacaq kimi görünməkdədir.

- Bugün İran adlanan coğrafiyada Qacar dövrünün sonuna dək Azərbaycan hər zaman ekonomi, kəltür, bilim və sənət sahələrində öncül və ən başanlı bölge olubdur. Yalnız Pəhləvi şahlığının başlamasından bu gününə qədər Azərbaycan bilincli və sistemli bir şəkildə geri saxlanılıb hər çeşid gelişmə özəlliklə ekonomik irəliləmə əngəllənibdir. Fars etnik kimliyi üzərinə qurulu şahlıq və şəriət rejimləri Azərbaycan'daki tarixi dövlətçilik və zülmə qarşı üsyan ruhunu boğmaq üçün xalqımızı bilgisizlik, yoxsulluq, səfalet və məcburi köçə məhkum ediblər.

- İran hakimiyəti bu gün də dini oyuncaq edərək ümmətçilik adı altında Azərbaycan Türk Milləti'ni Farslaşdırmayı və İran-Fars sistemi içində eritməyi planlaşdırır və öz art niyətlərini gərçəkləşdirmək üçün durmadan çalışır. Fəqət ulu və ayıq ulu-sumuzun bu xüsudə mükəmməl düşündüyünə və davrandığına görə milli düşmənlərimizin qurduğu planlar heç bir nəticə verməyibdir.

- Ötən səksən ildə İran adlanan ölkədə hakim olan irqçi sistem Güney Azərbaycan Türklüyünü başda Quzey Azərbaycan olmaq üzərə Bütün Türk Dünyası'ndan ayırmaq üçün əlindən gələni əsirgəməyib, hər türlü yalan, inkar, saxtakarlıq, uydurma və caydırmanı rəva görübdür. Fars şovenizmi bu hədəfə varmaq üçün millətimizə saxta və uydurma kimlik düzəltməyə qalxışib "Azəri" dili və kimliyi yalanını ortaya atıbdır ki millətimizin tarixi şuur və bilincinin sayəsində heç bir sonuc əldə edə bilməyibdir.

- İran adlanan ölkədə "Milli Məsələ" başlıca sorun olub "Məhkum Millətlər və Xalqlar"ın oyanışı ilə Fars irqçiliyinin siyasi düzəni yox olmaya üz qoyubdur.

- "Azərbaycan Milli Hərəketi" geriçi-irqçi Fars hakimiyyətinin başgılarına rəğmən Azərbaycan Türk Milləti'nin milli dirçəlişini bəsləməkdə və çağdaş milli istəklər zəminində və demokratik prinsiplər əsasında siyasi, ekonomik, kəltürəl və toplumsal alanlarda bir güc mərkəzi halına gələrək Güney Azərbaycan'ı təmsil haqqını əldə etməkdədir.

- Bu gün İran'ı bir arada tutmaq və məmləkətin arazi bütönlüyünü qorumaq adına Fars irqçiliyinin yürüdüyü Fars olmayan hər şeyi əritmə və yox etmə siyasəti sonucunda milli-mədəni varlığımız yox olmaq təhlükəsi ilə qarşı qarşıyadır. Azərbaycan Türk Milləti milli zölmə məruz qalmış bir millət kimi keçən səksən ildə yürüdüln şövenist hakimiyyətdən ağır zərbələr alıb kəltürəl və mənəvi alt yapıları ciddi zərərlər görübdür. Bu vəziyyət millətimizi özünü müdafiə etmək məcburiyyətində buraxıb, millətimizə "Məşru Müdafiə" haqqını doğurubdur. Bu duruma istinadən, demokratik və mədəni mücadilə yolunu seçən millətimizin, Dünyalıq İnsan Haqları Bəyannaməsi'ndə və Uluslar Arası Hüquq'da tanınan "Selfdeterminasyon- Öz Müqəddəratını Təyin Etmə Haqqı"ndan istifadə etmə şərtləri sağlanıbdır.

AMDT'nin İnancları və Düşüncə Alt Yapısı

Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı'na görə, Azərbaycan'ın milli çıxarlarını mərkəzdə görən milli məfkurə mücadiləmizin təməlini oluşturmaqdadır. Azərbaycan'da milli hərəket düşüncəsinin özlüyü olan "Türklük", "Azərbaycanlılıq" ilə birlikdə milli bilincimizin cövhəridir. Beləliklə "Azərbaycan Vətəni" və "Türk Milləti" inancımızın iki təməl daşı olub "Millətləşmək, Dövlətləşmək və Bütövləşmək" quramı yolumuzun işgıdır.

Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı Azərbaycan'ın milli varlığna qarşı aparılan yağma və talanı durdurmanın tək yolunun irəli səvviyədə təşkilatlanma və uzmanlaşmada görür və aşağıda sayılan ilkə və inancları mənimsəyir;

- Azərbaycan Türk Milləti işsizlik, yoxsulluq, məcburi köç və hər türlü maddi və mənəvi böhran və basğıdandan qurtularaq səadət və rəfaha qovuşmalıdır.
- Azərbaycan Türk Milləti hər türlü sinif, cinsiyət, din və başqa ayrımlardan uzaq və çağdaş dünya standartlarına uyğun, eşildik və müsavat içində bir yaşam sürməlidir.
- Azərbaycan Vətəni və Türk Milliyəti əsasında, milli məfkürə və düşüncə zəminində Azərbaycan Türk Milləti'nin öz gələcəyini və milli müqəddəratını təyin etmək haqqı geri qazanılmalıdır.
- Parçalanmış yurdumuzun bütövləşməsinə imkan və zəmin yaradılmalıdır.

Stratejilər

Yuxarıda qeyd olan xususları diqqətə alaraq Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı, Azərbaycan Türk Milləti'nin milli çıxarları uğrunda mücadiləsini davam edəcəkdir. Bu yoldaki stratejisi isə aşağıda qeyd olunanlardan ibarətdir;

- Azərbaycan Türk Milləti'nin içində milli oyanış sürecini irəli sürdürmək.
- Azərbaycan Türk Milləti'nin bütün qatmanlarında milli qürur və milli birlik ruhu yaratmaq.
- Millətimizə qarşı yürüdümlən şövenist politikaları əngəlləmək və durdurmaq üçün çalışmaq.
- Azərbaycan Türk Milləti'nin Milli müqəddəratını təyin etmək haqqını quramsallaşdırmaq və düzənə keçirmək.
- Gərəkli bütün organları ilə birlikdə modern və çağdaş bir millət olma mücadiləsi üçün təcrübəli və ön görüşlü kadrolar yetişdirmək.
- Günün durumuna bağlı olaraq alternativ və dinamik milli dirənişini yürütmək.

Taktiklər

- Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı sivil və mədəni mücadiləyə in-
anmaqda və hər türlü şiddət və gubudluqdan uzaq durmaqdadır.
Yalnız bununla birlikdə millətimizin məşru savunma haqqının da
hər zaman qorunduğuna qaildir.
- Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı, Azərbaycan Türk Milləti'nin
içində və qoynunda və xalqımızla çiyin çiyinə dirəniş özəkləri
(hücrələri) yaratmaqda siyasi, ekonomik, ictimai və kültürel
dirəniş və mücadiləni organizə etməyə çalışmaqdadır.
- Günün şərtlərini diqqətə alaraq Azərbaycan Milli Dirəniş
Təşkilatı yurd içində gizli şəkildə organizə olub çalışmaqdadır.
- Milli mücadilənin yolundan caydırılmasına engel olmaq üçün
Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı dəvamlı şəkildə bilgi və infor-
masya toplayıb onları analiz edəcəkdir.
- Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı özünü genəl Azərbaycan Milli
Hərəketi'nin bir parçası olaraq görməkdə və bütün milli hərəket
qurum, quruluş və qatmanların birlikdə və koordinəli hərəket
edəbilməsi üçün aktiv çalışma yürüdəcəkdir.

Azərbaycan Milli Dirəniş Təşkilatı Qurucu Heyəti

(AMDT)

2 Aprel 2006

Güney Azərbaycan

AMDT Məramnaməsi May 2011'də yenidən gözdən keçirilibdir.

www.diranish.org
www.diranish.com
diranish@gmail.com